

Saksframlegg

Saksbehandlar: Odd Bjarne Berdal, Hordaland fylkeskommune
Sak nr.: 2018/15997-6

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Partsamansett utval		27.11.2018
Fellesnemnda AU		27.11.2018
Fellesnemnda		19.12.2018

Inntak i vidaregåande opplæring i Vestland fylkeskommune - overordna prinsipp for inntak – DP 1.5

1. Samandrag

Fellesnemnda har vedteke at det skal vere felles inntak til vidaregåande opplæring i Vestland fylkeskommune frå skuleåret 2020/2021.

Det er avgjerande med ei avklaring når det gjeld overordna prinsipp for inntak i Vestland fylkeskommune; om det skal vere eitt eller fleire inntaksområde og om søkjarane må søkje næraste skule som har tilbodet (nærskuleprinsipp), eller om dei kan søkje fritt i inntaksområdet. Prosjektleiaren presenterer i denne saka ulike modellar for inntak og kjem med tilråding til inntaksmodell.

Prosjektleiaren rår fellesnemnda til å gjere slikt vedtak:

1. Modell 3: Fleire inntaksområde – karakterbasert vert lagt til grunn for vidare arbeid med tilbodsstruktur og inntak.
2. Prosjektleiaren kjem tilbake med sak om tal inntaksområde og geografisk avgrensing av desse til fellesnemnda våren 2019.

SAKSFRAMSTILLING

1. INNLEIING

Fellesnemnda har vedteke at det skal vere felles inntak til vidaregåande opplæring i Vestland fylkeskommune frå skuleåret 2020/2021.

Det er avgjerande med ei avklaring når det gjeld overordna prinsipp for inntak i Vestland fylkeskommune; om det skal vere eitt eller fleire inntaksområde og om søkjarane må søkje næraste skule som har tilbodet (nærskuleprinsipp), eller om dei kan søkje fritt i inntaksområdet.

*I Reglement for fellesnemnda, vedteke 27.10.2017, heiter det i § 4:

«Fellesnemnda skal primært planleggje og førebu iverksetting av samanslåinga fram til konstituering av nytt felles fylkesting. Det er dei to fylkestinga som er ansvarlege for verksemda i dei to fylkeskommunane fram til samanslåingstidspunktet 01.01.2020.»

Saka vedkjem samanslåingsprosessen og er naudsynt å ta stilling til no for å førebu Vestland fylkeskommune til inntak til vidaregåande opplæring for skuleåret 2020/2021. Prosjektleiari legg til grunn at fellesnemnda har mynde til å fatte vedtak i tråd med tilråding.

2. OPPLÆRINGSLOVA MED FORSKRIFT

Opplæringslova § 3-1 seier blant anna at «*Ungdom som har fullført grunnskolen eller tilsvarande opplæring, har etter søknad rett til tre års heiltids vidaregåande opplæring*». Vidare seier lova at «*Søkarar har rett til inntak til eitt av tre alternative utdanningsprogram på vidaregåande trinn 1 som dei har søkt på, og til to års vidaregåande opplæring innanfor utdanningsprogrammet*».

Retten til inntak er såleis knytt til programområde og ikkje til skule.

Forskrift til opplæringslova seier i § 6-2 blant anna at «*Fylkeskommunen skal fastsetje lokal forskrift om inntak. Den lokale forskrifta skal innehalde reglar om korleis inntaket vil bli gjennomført, mellom anna inntaksområde, kva for utdanningsprogram eller programområde det er fastsett særskilde inntakskrav for, og korleis inntaket elles skal gjennomførast*».

Når det gjeld rangering av søkarar, er dette styrt av Forskrift til opplæringslova § 6-20. Den seier at «*Dersom det til eit utdanningsprogram på Vg1 melder seg fleire søkarar enn talet på elevplassar som fylkeskommunen tilbyr denne gruppa, skal elevplassane fordelast etter poengsum utrekna på grunnlag av § 6-21. Søkarar med høgare poengsum blir tekne inn framfor søkarar med lågare poengsum. Når fleire søkarar står likt i konkurransen om den eller dei siste plassane, blir rekkjefølgja mellom dei avgjort ved loddtrekning*».

Det finst særskilde reglar for inntak til einskilde utdanningsprogram, jf. Forskrift til Opplæringslova § 6-11. «*For inntak til utdanningsprogram for musikk, dans, drama og utdanningsprogram for idrettsfag i Vg1 kan fylkeskommunen fastsetje særlege reglar i den lokale forskrifta om inntak. Fylkeskommunane kan fastsetje at inntil 50 prosent av plassane i desse utdanningsprogramma kan tildelast på grunnlag av dokumentasjon av ferdigheit eller eventuell inntaksprøve, i tillegg til poeng rekna ut på grunnlag av karakterar. For inntak til særskilde yrkesfaglege utdanningsløp som leier fram til yrkes- og studiekompetanse, kan fylkeskommunen fastsetje i den lokale forskrifta om inntak at plassane skal fordelast etter poeng og intervju.*»

3. NOVERANDE INNTAKSMODELL I SOGN OG FJORDANE OG HORDALAND FYLKESKOMMUNAR

Begge fylka har i dag ein karakterstyrt inntaksmodell med fylka som inntaksområde - ofte kalla fritt skuleval. Dette inneber at søkjarane konkurrerer om skuleplassar på bakgrunn av karakterpoeng. Søkjarane konkurrerer då i prinsippet om alle skuleplassane i fylket. I praksis vil likevel skule- og tilbodsstrukturen i stor grad styre kvar ungdommane ønskjer å gå på skule.

Tal frå Sogn og Fjordane syner at dei fleste søker seg til næraste skule. Om lag halvparten av søkerane søker same skule på første og andre ønske, medan halvparten prioriterer same programområde ved fleire skular.

I Hordaland er det eit skilje mellom stor-Bergen og resten av fylket. I områda utanfor stor-Bergen er mønsteret i Hordaland ganske likt Sogn og Fjordane. Utdanningsvalet til søkerane i Bergen og omlandskommunane er i stor grad styrt av kva utdanningsprogram dei ønskjer å gå på. Dei søker gjerne eitt eller fleire prioriterte utdanningsprogram både på næraste skule og skular i stor-Bergen. Mobiliteten er altså monaleg større i stor-Bergen enn i resten av fylket.

Fylkestinget i Hordaland gjorde 13.12.2016 følgjande vedtak:

«Hordaland fylkeskommune tek utgangspunkt dagens inntaksmodell, med desse endringane:

- Elevar frå VG1 innan dei studieførebuande utdanningsprogramma skal ha ein rett til å fortsetje på same skule på neste trinn påfølgjande skuleår.
- Innføre ein reisetidsgaranti for å sikre at ingen elevar får urimeleg lang ufrivillig reisetid. Det må presiserast i lokal inntaksforskrift at desse elevane skal vurderast skjønsmessig for inntak på nærskulen.

Fylkesrådmannen får fullmakt til å endre lokal inntaksforskrift i tråd med dette. Ny inntaksforskrift vert lagt fram som melding til utval for opplæring og helse i januar 2017.

Det skal gjerast ein eigen vurdering av om ordninga med rett frå VG1 til VG2 og skal gjelde for Musikk, Dans og Drama.

Fylkestinget ber om at utval for opplæring og helse vert gitt ei orientering kring retningslinjer og oppfølging i høve søknadsskjemaet og opplæring i dette med omsyn til saksframlegget.»

Dette vedtaket inneber at inntaksmodellen er noko ulik i dei to fylka.

4. ALTERNATIVE INNTAKSMODELLAR

Vi kan sjå føre oss fire hovudmodellar for inntak:

4.1 Modell 1: Eitt inntaksområde – karakterbasert (fritt skuleval)

Søkarane kan fritt søkje alle skular i heile fylket. Karakterar avgjer kven som kjem inn på kva programområde og på kva skule.

Fordelar:

- Gir søkerane valfridom til både skule og programområde
- Gir søkerane høve til miljøskifte

Ulemper:

- Søkarar med svakast karaktergrunnlag kan få lang reiseveg
- Er meir krevjande å dimensjonere opplæringstilbodet opp mot søkinga

I omtalen under er fordelar og ulemper knytt til modellane 2-4 vurdert opp mot modell 1.

I modellane 2-4 vil ikkje alle søkerane ha tilgang til alle programområde i eige inntaksområde/nærskule. Det vil difor vere trong for tilbod som er fylkesdekkande eller som berre vert gitt tilbod om i nokre inntaksområde. Til slike tilbod kan alle søkje på tvers av inntaksområde og konkurrerer på like vilkår uavhengig av kvar ein bur.

4.2 Modell 2: Eitt inntaksområde – nærskuleprinsipp

Søkarane vert, etter folkeregistrert adresse, styrt til næraste skule som har dei programområda søkeren har søkt på. Karakterar avgjer kven som kjem inn på kva programområde og på kva skule.

Fordelar:

- Dei fleste søkerane vil allereie før inntaket vite kva skule dei kjem inn på
- Gir meir stabile og difor føreseielege tilbod

Ulemper:

- Gir søkerane mindre valfridom til skule
- Gir søkerane mindre høve til miljøskifte
- Søkarar med svakast karaktergrunnlag vil kanskje ikkje få plass på nærskulen og difor få lengst reiseveg
- I område med lågt eller fallande elevtalsgrunnlag kan det blir krevjande å oppretthalde tilbodsstrukturen på nærskulen

- Kan gi uheldige verknader for søkarar som bur i grenseområde mellom to skular

4.3 *Modell 3: Fleire inntaksområde – karakterbasert*

Fylket vert delt i fleire geografiske inntaksområde. Søkjarane kan fritt søkje alle skular i sitt inntaksområde. Karakterar avgjer kva skular og programområde søkjaren kjem inn på innanfor inntaksområdet. Søkjaren har rett til eit tilbod i eige inntaksområde.

Fordelar:

- Gir søkjarane valfridom til programområde og ein viss valfridom til skule
- Gir søkjarane høve til miljøskifte
- Fleire søkarar med svakt karaktergrunnlag får kortare reiseveg
- Gjer det enklare å dimensjonere opplæringstilbodet opp mot søkinga
- Gir meir stabile og difor føreseielege tilbod
- Kan gi redusert søkjepress til Bergensområdet frå andre delar av fylket

Ulemper:

- Gir redusert valfridom til skule
- Kan gi uheldige verknader for søkarar som bur i grenseområde mellom to inntaksområde

4.4 *Modell 4: Fleire inntaksområde - nærskuleprinsipp*

Søkjarane vert, etter folkeregistrert adresse, styrt til næraste skule i sitt inntaksområde som har dei programområda søkjaren har søkt på.

Modell 4 er i det vesentlege lik modell 2, men har vesentleg større problematikk knytt til grenseområde for søkjarane. Dette gjer at modell 4, etter prosjektleiar si vurdering, i praksis vil vere eit lite tenleg alternativ å gå vidare med. Modell 4 blir difor ikkje drøfta vidare i saka.

5. VURDERING

5.1 *Høve til å velje skule og programområde*

I distrikta søkjer dei fleste næraste skule. I Bergensområdet ser ein i større grad eit aktivt val og av skule, og det er vanskelegare å definere kva som er nærskulen. Å kunne velje skule og programområde vil opplevast som ein viktig verdi for mange søkarar, og det kan ha noko å seie for motivasjon og gjennomføring. Hovudbiletet er likevel at å kome inn på førstønsket sitt i liten grad er avgjerande for om ein fullfører vidaregåande opplæring. Det som signifikant påverkar sannsynet for om ein gjennomfører vidaregåande opplæring, er grunnskulepoeng / karaktergrunnlaget frå grunnskulen.

I alle dei tre modellane er det dei søkjarane som har svakast karaktergrunnlag frå grunnskulen, som har minst valfridom.

Modell 1 (fritt skuleval) har karakterar som einaste sorteringskriterium. Dei søkjarane som har best karakterar får velje først. Desse søkjarane kan – som mange gjer i dag – velje å søkje næraste skule, eller dei kan velje eit miljøskifte utan at det treng påverke val av programområde. Der det er fleire søkarar enn plassar – anten på skule eller programområde – vil dei som har dårlegast karakterar, få tilbod på ein annan skule. Med eitt inntaksområde kan den andre skulen ligge kvar som helst i Vestland fylke, noko som aukar tala på alternativ. Det er kanskje dei elevane som har størst sannsyn for fråfall som – mot sitt ønske – vert flytta til skular med ledig kapasitet og potensielt får lang reiseveg og/eller ufrivillig må flytte på hybel. På den andre sida vil eleven i større grad kunne kome inn på det utdanningsprogrammet ho/han ønskjer.

I modell 2 (nærskuleprinsipp) er geografi første sorteringskriterium. Søkjarane har same valfridom i høve programområde, men kan ikkje velje skule. Dei blir styrt til næraste skule som har utdanningsprogrammet dei ønskjer. Søkarar som av ulike grunnar ønskjer miljøskifte, må då gå vegen om å velje eit utdanningsprogram som ikkje finst ved den lokale skulen for å oppnå dette. I område med fleire skuleplassar enn elevtalsgrunnlag vil søkjarane i stor grad på førehand vite kva skule dei blir tekne inn på. I pressområde der det er færre skuleplassar enn elevtalsgrunnlag, vil det også i denne modellen vere dei elevane med dårlegast karakterar som ikkje kjem inn på nærskulen, blir flytt til skular med ledig kapasitet og får lang reiseveg og/eller ufrivillig må flytte på hybel. Eit nærskuleprinsipp kan gi ei forventning om at ein har rett til skuleplass på næraste skule. For søkarar som då ser at nærskulen for utdanningsprogrammet dei ønskjer, ligg så langt unna at dei må flytte på hybel, eller at dei uansett ikkje kjem inn på næraste skule, kan misforholdet mellom forventningar til

*Ny tekst er sett inn med bakgrunn i seinare diskusjonar om vedtaksmynde til fellesnemnda.

modellen og korleis den reelt fungerer vere uheldig. For søkarar som bur i område/kommunar der dei uansett må flytte på hybel når dei startar i vidaregåande, kan det opplevast som særskilt urimeleg å ikkje få velje skule t.d. ut frå kvar ein har familie eller andre nettverk.

Modell 3 (fleire inntaksområde) har òg geografi som første sorteringskriterium, men mindre finmaska enn i modell 2. Her vil søkjarane ha valfridom i høve programområde og ein viss valfridom i høve skule. Det vil vere færre skular å velje mellom enn i modell 1, men likevel høve til miljøskifte utan å måtte la dette styre val av utdanningsprogram. Søkarane vil ha rett til inntak innanfor sitt eige inntaksområde, men karakterar vil avgjere kven som kjem inn kvar innanfor inntaksområdet. Ein rett til skuleplass innanfor eige inntaksområde avgrensar kor lang, ufrivillig reiseveg elevane vil få. Samstundes vil retten til skuleplass i eige inntaksområde gi føringar for dimensjoneringa.. Det vil difor ikkje vere tilrådeleg med mange inntaksområde, truleg vil det vere tenleg med 2 til 3 inntaksområde

Med utgangspunkt i dagens inntaksordning i Hordaland og i Sogn og Fjordane og søkjarane sitt søkemønster i dag, vil denne modellen i liten grad opplevast forskjellig frå dagens praksis for søkjarane. Legg ein til grunn at det skal vere eit breitt opplæringstilbod i alle inntaksområde, vil inntaksområda eit stykke på veg fungere stabiliserande på skule- og tilbodsstruktur – og slik sett byggje opp under dei politiske måla i intensjonsplanen om ein desentralisert skulestruktur - samstundes som ein ivaretek ein stor grad av valfridom for søkjarane.

Uavhengig av modell vil der vere programområde ein kan tilby berre ein eller nokre få stader i Vestland. Der vil òg vere programområde elevane må ut av eige fylke for å få tilbod om. I modell 2 vil eit fylkesdekkande tilbod vere nærskule for heile Vestland. I modell 3 vil fylkesdekkande tilbod eller tilbod som ikkje finst i alle inntaksområde, vere søkbare for alle søkjarar i heile fylket og søkjarane vil konkurrere på like vilkår uavhengig av kva inntaksområde dei høyrer til.

5.2 Dimensjonering

Godt tilpassa tilbodsstruktur (dimensjonering) er avgjerande både for å kunne gi eit likeverdig opplæringstilbod i alle deler av Vestland, ha godt samsvar mellom næringslivet/arbeidslivet sine behov i dei ulike delane av fylket og å forvalte ressursane brukt til vidaregåande opplæring på ein god måte. Opplæringstilbodet må dimensjoneres slik at alle som har rett til vidaregåande opplæring, får denne innfridd utan at talet klassar/grupper vert høgare enn naudsynt. Grunnlaget for dimensjonering av kapasiteten til vg1 er talet elevar i grunnskulen, justert for kor mange som erfaringsmessig søker private skular. I tillegg vert kapasiteten justert for kor mange som kjem frå ulike introduksjonstilbod for minoritetsspråklege elevar og søkarar som gjer omval. Til vg2 er grunnlaget inntekne elevar i vg1 justert for omval.

I dimensjoneringa av opplæringstilbodet er det viktig å finne ein god balanse mellom breidde i opplæringstilbodet, søkarane sine ønske og næringslivet / arbeidslivet sitt behov. Særleg innanfor dei yrkesfaglege utdanningsprogramma bør det i størst mogeleg grad vere samsvar mellom kor mange skuleplassar ein har, kor mange læreplassar det er tilgang på og næringslivet sitt behov for arbeidskraft nokre år fram i tid. Å lukkast med dimensjonering av opplæringstilbodet er difor ein viktig faktor for gjennomføring i vidaregåande opplæring. Dersom ein i tillegg kan dimensjonere opplæringstilbodet slik at det er relativt stabilt over tid, er det ein fordel for kvaliteten i opplæringa fordi ein byggjer opp og opprettheld fagmiljø og relasjonar mellom skule, næringsliv og lokalsamfunn.

Omtalen av alternative inntaksmodellar i punkt 4, syner fordelar og ulemper vurdert ut frå eit elevperspektiv. Samstundes er vidaregåande opplæring for ungdom del av ein større heilskap og skal saman med vaksenopplæring og livslang læring dekke kompetansebehovet i lokalt og regionalt arbeids- og næringsliv. Riksrevisjonen (Riksrevisjonen, rapport 2016) har påpeikt at for yrkesopplæringa skal elevane sine ønske og næringslivet sitt behov skal vektast likt. Bergen står i ei særstilling når det gjeld demografi og infrastruktur med halvparten av innbyggjarane i Hordaland. Bergen har i tillegg folkerike omlandskommunar, der mange søkarar historisk sett vel å søkje seg til skular i Bergen. Dette speglar seg også i dimensjoneringa av skuleplassar i Bergen kommune, der det er langt fleire skuleplassar enn det folketalet i aldersgruppa skulle tilseie.

Tilsvarende er det i omlandskommunane færre elevplassar. Det er tydelege reisemønster frå omlandskommunane med tanke på jobb og skule, og det er god kommunikasjon til og frå Bergen. Skuletettleik og god kommunikasjon mellom bydelane og omlandskommunane gjer at søkjarane søker skule på tvers av bydelar og kommunegrensar. Elevane busette i Bergen kommune vil ha tilgang til alle utdanningsprogram innan ein time reiseveg kvar veg. Dette gjeld og for svært mange søkarar busett i dei folkerike kommunane som grensar opp mot Bergen.

*Ny tekst er sett inn med bakgrunn i seinare diskusjonar om vedtaksmynde til fellesnemnda.

Talet på elevplassar i private vidaregåande skular er eit viktig parameter når det offentlege vidaregåande tilbodet i Hordaland vert dimensjonert. Dersom det er lokalisert mange private elevplassar i ein region eller eit regionsenter, avgrensar dette det offentlege tilbodet når det gjeld elevplassar og fagtilbod. Det er i hovudsak i Bergen sentrum at talet på private elevplassar er betydeleg. I tillegg er Framnes Kristne vidaregåande skule ein monaleg konkurrent for Kvam vidaregåande skule.

Dei aller fleste elevplassane i dei private vidaregåande skulane er på studiespesialiserande utdanningsprogram (i underkant av 2000), og dei fleste av desse ligg i Bergen sentrum (omlag 1600). Når fylkeskommunen dimensjonerer skular og elevplassar, må det takast omsyn til kapasiteten som eksisterer ved dei private skulane. Ein kan ikkje sjå bort frå desse elevplassane, då dette ville ført til ein unødvendig stor overkapasitet i dei offentlege skulane. Samtidig er det slik at fylkeskommunen skal kunne tilby ein skuleplass til alle med ungdomsrett i fylket. Dette gjeld og dersom ein av dei private skulane til dømes skulle stenge på kort varsel. Fylkeskommunen må operere med noko overkapasitet grunna det private utdanningstilbodet.

Modell 1 (fritt skuleval) er det alternativet som gir minst føreseielege rammer for arbeidet med dimensjonering av opplæringstilbodet, svakast kopling til lokalt næringsliv sine behov og størst risiko for store avvik mellom utlyst tilbod og søkinga. Om ein i denne modellen ikkje tek omsyn til søkinga, kan det medføre at relativt mange søkarar opplever å ikkje reelt få velje utdanningsprogram og skule. Dersom flest moglege søkarar skal få innfridd sitt primære utdanningsval, vil ein måtte justere opplæringstilbodet i tråd med søkinga. Dette kan medføre risiko for overkapasitet i høve behovet for arbeidskraft på nokre fagområde, at elevane ikkje får læreplassar, svakare fagmiljø ved skulane og at ein får mindre breidde i tilbodet. Modellen kan gi ein moglegheit til økonomisk innsparing ved at ein kan redusere talet på klassar som følgje av høg oppfylling, i og med at tilbodet i heile Vestland fylkeskommune vil vere tilgjengeleg utan geografisk avgrensing. Modell 1 vil kunne auke presset på skulane i Bergen sentrum.

Modell 2 (nærskuleprinsipp) gir svært føreseielege rammer med omsyn til elevtalsgrunnlaget ein dimensjonerer for og ei svært sterk kopling mellom lokalsamfunn og skule. Modellen er likevel svært sårbar for svingingar i elevtalsgrunnlag i dei ulike skulane sitt inntaksområde. I pressområde vil anten søkjarane med svakast karaktergrunnlag ikkje kome inn på næraste skule, eller ein må auke opp klasse-/gruppetalet. I område med lågt eller fallande elevtal vil ein anten måtte ta kostnaden med å ha overkapasitet og soleis ikkje fyller opp klassane/gruppene, eller ein må redusere tilbodet. Modellen har difor ein risiko for ikkje å støtte opp om målsettinga om ein desentralisert skulestruktur dersom ein òg skal forvalte ressursane brukt til vidaregåande opplæring effektivt. I modell 2 vil det vere krevjande å definere kva som er nærskulen i Bergen sentrum. For søkarar frå Bergen og omlandskommunane som har kort reiseveg til mange skular, vil det å bli styrt til næraste skule kunne opplevast som urimeleg.

Modell 3 (fleire inntaksområde) gir truleg meir føreseielege rammer for dimensjonering enn modell 1, men mindre enn modell 2. Modell 3 gir moglegheit for ein relativt høg stabilitet i tilbodet, og dermed fagmiljøa, ved den einskilde skule. Samstundes gir modellen fleksibilitet til å justere ut frå endringar i søkemønsteret og behova i næringslivet. Modellen er òg godt egna med tanke på å tilpasse opplæringstilbodet til ulikskapar i næringsstruktur i dei ulike delane av Vestland. Næringsstruktur påverkar kva utdanningar ungdomane søkjer, og rekrutteringa av lærlingar har i stor grad vore lokal. Ein einskild skule kan ikkje dekke alle lokale behov for arbeidskraft og ha slik breidde i tilbodet at det gir full valfridom for søkarane. Innanfor eit større inntaksområde kan ein likevel få til ei dimensjonering som speglar lokale behov og samstundes gir breidde i tilbodet. Modell 3 legg til rette for å dimensjonere eit opplæringstilbod som bygger opp under byar og lokalsamfunn sine behov og for å ivareta målsettinga om eit breitt og likeverdig opplæringstilbod i heile Vestland, samstundes som ein forvaltar ressursane effektivt. Modell 3 vil kunne redusere presset på skulane i Bergen sentrum. Dette, saman med rett til inntak i eige inntaksområde, vil kunne gi positiv effekt for søkarar med lågt karaktergrunnlag.

6. UTTALE FRÅ TILLITSVALDE

Saka var drøfta i info/ drøft-møte den 19.11.18. De tillitsvalde ga slik uttale; «Organisasjonane tilrår at ein legg til grunn modell 3: *Fleire inntaksområde – karakterbasert.*»

7. PROSJEKTLIAR SIN VURDERING

Modell 1 (fritt skuleval i heile Vestland) gir søkjarane stor valfridom med omsyn til skule i og med at tilbodet i heile Vestland fylke vil vere tilgjengeleg utan geografisk avgrensing, men det vil vere krevjande å få til ei god dimensjonering innanfor denne modellen. Modellen har ein vesentleg risiko for at søkjarane med dårlegast karaktergrunnlag får ufrivillig lang reiseveg og må flytte på hybel – og kan dermed utgjere ein risiko for auka fråfall.

Modell 2 (nærskuleprinsipp) medfører tette koplingar mellom skule og lokalsamfunn, men gir søkjarane liten valfridom med omsyn til skule og vil gi ein svært krevjande problematikk knytt til grenseområde. I Bergensområdet vil det vere svært vanskeleg å definere kva som er nærskulen, og i mange distriktsområde vil tilbodet næraste skule kan ha, vere så smalt at det for mange utdanningsprogram er vanskeleg å snakke om ein nærskule.

Modell 3 gir søkjarane høve til å velje skule, sjølv om valfridomen er mindre enn i modell 1. Òg modell 3 har utfordringar knytt til grenseområde, men i mindre grad enn modell 2. For at kvart inntaksområde skal kunne ha breidde i tilbodet og at søkjarane reelt skal kunne velje skule, må inntaksområda vere relativt store. Truleg vil det vere tenleg med 2-3 inntaksområde. Den viktigaste fordelene med modell 3 er at den legg til rette for dimensjonering som kan balansere ungdomane sine ønske med næringslivet / arbeidslivet sitt behov i dei ulike delane av Vestland, og dermed òg for høg gjennomføring. Modell 3 er kanskje den som best ivaretek målsettinga om eit breitt og likeverdig opplæringstilbod i heile Vestland, høg kvalitet og god utnytting av ressursar. Desse fordelane, meiner prosjektleiar må vurderast opp mot at søkjarane får noko mindre valfridom i høve skule enn med fritt skuleval i heile Vestland.

I denne saka har fylkesdirektørane i Hordaland og Sogn og Fjordane ulik tilråding. Fylkesdirektøren i Hordaland tilrår modell 1 og fylkesdirektøren i Sogn og Fjordane tilrår modell 3.

Ut frå ei samla vurdering tilrår prosjektleiar modell 3: Eitt eller fleire inntaksområde - karakterbasert. Nærare vurdering av tal inntaksområde og geografisk inndeling vil prosjektleiar kome attende til våren 2019.